

3015

3121.

3015

SPRAWOZDANIE
TOWARZYSTWA
KOŁY GIMNAZYZALNEJ ŻEŃSKIEJ

za rok szkolny 1899/900.

Nakładem Towarzystwa Szkoły gimnazjalnej żeńskiej w Krakowie.

W KRAKOWIE,
CZCIONKAMI DRUKARNI ZWIĄZKOWEJ
pod zarządem A. Szyjewskiego

1900.

SPRAWOZDANIE

TOWARZYSTWA

SZKOŁY GIMNAZIALNEJ ŻEŃSKIEJ

za rok szkolny 1899/1900.

Nakładem Towarzystwa Szkoły gimnazjalnej żeńskiej w Krakowie.

W KRAKOWIE,

CZCIONKAMI Drukarni Związkowej

pod zarządem A. Szyjewskiego.

1900.

I.

Ruch członków.

Towarzystwo w roku bież. liczyło 14 członków założycieli, 30 członków zwyczajnych i 3 członków wspierających. W ciągu roku sprawozdawczego przybyło 8, ubyło 5.

II.

Wydział.

Skład Wydziału wybranego w d. 26 listopada 1996:

Przewodniczący:

Prof. Napoleon Cybulski.

Zastępca przewodniczącego:

Radca Bronisław Trzaskowski.

Sekretarka:

Marya Wiśniewska.

Skarbnik:

Prof. Odo Bujwid.

Wydziałowi:

Prof. Bandrowski Ernest.

Romualda Baudouin de Courtenay.

Brzeziński Józef.

Bujwidowa Kazimiera.
Ks. Rektor Knapiński.
Dr. Adolf Gross.

Delegat Rady miasta Krakowa:
Michał Chyliński.

Członkowie założyciele:

Benis Artur.	Kulikowska Marcelina.
Bujwid Odo.	Seifman Piotr.
Bujwidowa Kazimiera.	Stowarzyszenie pomocy nauk. dla Polek im. Kraszewskiego.
Ciszewiczowa Teresa.	Trzaskowski Bronisław.
Chrzęszczewski.	Wieczyńska Katarzyna.
Cybulska Julia.	Wiśniewski Feliks.
Doboszyński Adam.	
Gross Adolf.	

Członkowie wspierający:

Romualda Boudouin de Courtenay.
Bryl Jan.
Holzer Gustaw.

Członkowie zwyczajni:

Bandrowski Ernest.	Lewicka Anna.
Brzeziński Józef.	Mazanowski Antoni.
Bobek Kazimierz.	Pelczar Jan.
Bieliński Kazimierz.	Piccard Leon.
Cybulski Napoleon.	Rzepiński.
Dydyński Henryk.	Styło Zygmunt.
Gąsiorowski Andrzej.	Ks. Świdorski Franciszek.
Hopcas Józef.	Trzcńska.
Heinrich Władysław.	Witkowski August.
Ippóldt Juliusz.	Wojakiewiczowa.
Jaglarz Andrzej.	Winkowski Józef.
Jezierski.	Witkowska Helena.
Ks. Knapiński.	Wiśniewska Marya.
Kirkorowa Celestyna.	Wyczółkowska Anna.
Kramsztyk.	Zachemski Jakób.

Głównem i jedynem zadaniem Towarzystwa było utrzymanie gimnazjalnej szkoły żeńskiej, która w r. b. skończyła pierwszy czteroletni okres istnienia, doprowadziwszy pierwsze swoje uczennice do egzaminu dojrzałości.

Przedstawienie czynności tej szkoły będzie też wyłącznie stanowiło treść niniejszego sprawozdania.

III.

Gimnazjalna szkoła żeńska.

a) Pomieszczenie szkoły.

Szkoła mieściła się w roku sprawozdawczym w obszernym, wygodnym lokalu przy ul. Szewskiej L. 9. Niestety czynsz za lokal pochłania bardzo znaczną część dochodów Towarzystwa, bo aż 1300 złr. rocznie.

Byłoby pożądanem, żeby miasto na wzór Wiednia i Pragi, które dla gimnazjum żeńskiego dają bezpłatnie cały lokal wraz z usługą, światłem i opałem, wynalazło i dla naszej szkoły jakie odpowiednie pomieszczenie lub chociaż podniosło subwencyę do tej wysokości, aby koszta czynszu i opału pokryć było można.

b) Sprawozdanie dyrektora.

Grono nauczycielskie w roku szkolnym 1900.

1. Trzaskowski Bronisław, radea szkolny, dyrektor, uczył języka polskiego i łacińskiego na kursie I., propedeutyki filozoficznej na kursie IV. i V.
2. Dąbrowska Pelegia, gospodyni klas, uczyła języka polskiego na kursie II. i języka francuskiego w oddziale niższym wszystkich kursów.
3. Baraniecka Zofia, uczyła języka francuskiego w oddziale wyższym wszystkich kursów.
4. Witkowska Helena, licencyatka nauk społecznych uniwersytetu geneńskiego, uczyła geografii, historii polskiej i historii powszechnej na wszystkich kursach.

5. Kraskowska Marya, licencjatka nauk matematycznych uniwersytetu paryskiego, uczyła matematyki na kursie I., II., IV.
6. Mayówna Jadwiga uczyła gimnastyki.
7. Bidziński Jan, profesor szkoły realnej, uczył matematyki na kursie V.
8. Bobek Kazimierz, profesor gimnazjalny, uczył historii naturalnej na kursie I. i II.
9. Bryl Jan, profesor gimnazjalny, uczył języka łacińskiego i greckiego na kursie II.
10. Gąsiorowski Andrzej, profesor gimnazjalny, uczył języka łacińskiego na kursie V.
11. Ippoldt Juliusz, profesor gimnazjalny, uczył języka niemieckiego na kursie I. i II.
12. Jaglarz Andrzej, profesor gimnazjalny, uczył fizyki na kursie IV. i V.
13. Mazanowski Antoni, profesor gimnazjalny, uczył literatury polskiej na kursie IV. i V.
14. Pelczar Jan, profesor gimnazjalny, uczył języka greckiego na kursie IV.
15. Piccard Leon, profesor szkoły realnej, uczył rysunków.
16. Rzepiński, uczył języka polskiego na kursie I. i II.
17. Styło Zygmunt, profesor gimnazjalny, uczył języka niemieckiego na kursie IV. i V.
18. Ks. dr. Świdorski Franciszek, profesor szkoły realnej, uczył nauki religii.
19. Winkowski Józef, profesor gimnazjalny, uczył języka greckiego na kursie V.
20. Zachemski Jakób, profesor gimnazjalny, uczył języka łacińskiego na kursie IV.

c) Czas i przedmioty nauki.

Nauka rozłożona jest na 5 rocznych *kursów* czyli klas, odpowiadających pięciu wyższym klasom gimnazjalnym. Uczennice, które nie chcą się uczyć języków klasycznych, mogą wstąpić od razu na kurs *drugi* — po złożeniu egzaminu wstępnego z języka polskiego, niemieckiego i francuskiego, tudzież z geografii, historii polskiej i rachunków.

Przedmiotami nauki są: 1) religia i historia kościelna, 2) język polski, 3) język niemiecki, 4) język francuski, 5) język łaciński, 6) język grecki, 7) geografia i kosmografia, 8) historia polska, 9) historia powszechna, 10) matematyka, 11) historia naturalna, 12) fizyka i chemia, 13) logika ogólna, 14) psychologia empiryczna z pedagogią, 15) rysunki z nauką o stylach i krótkim poglądem na historię sztuki, 16) gimnastyka.

Uczennice, które nie zamierzają składać egzaminu dojrzałości, mogą się uwolnić od nauki jednego lub obu języków klasycznych.

d) Rozkład nauki.

KURS I.

1. Religia. 2 godziny. Liturgika kościoła rzymsko-katolickiego.
2. Język polski. 3 godziny. Powtórzenie i uzupełnienie gramatyki. Czytanie z odpowiednim rozbiorem gramatycznym i stylistycznym. Ćwiczenie ustne w opowiadaniu i opisywaniu. Uczenie się na pamięć celniejszych ustępów z lektury.

Co miesiąc zadanie domowe, przy końcu półroczu szkolne.

3. Język niemiecki. 3 godziny. Powtórzenie i uzupełnienie gramatyki. Czytanie z odpowiednim objaśnieniem. Uczenie się na pamięć celniejszych ustępów z lektury. Ćwiczenia ustne w opowiadaniu i opisywaniu.

Co miesiąc zadanie domowe; dwa zadania szkolne w półroczu.

Nauka udziela się w języku niemieckim.

4. Język francuski. 3 godziny. Nauka czytania. Ważniejsze prawidła odmian regularnych. Słowa posiłkowe. Główne zasady konjugacji. Czytanie, tłumaczenie i retrowersja. Uczenie się na pamięć słów, zwrotów i zdań.

Co tydzień dyktat przez 15 minut w ścisłym związku z czytaniem. Pisanie z pamięci memorowanych ustępów.

5. Język łaciński. 6 g. Czytanie. Akcent. Nauka odmian. Najważniejsze przyimki i przysłówki. Najpotrzebniejsze rzeczy ze składni. Elementarne wiadomości stylistyczne.

Ustne ćwiczenia w mówieniu po łacinie na podstawie znanego materiału.

Co tydzień zadanie szkolne przez $\frac{1}{2}$ godziny, co miesiąc domowe.

6. Geografia i kosmogRAFIA. 3 g. Najważniejsze wiadomości z geografii matematycznej i kosmogRAFII. Geografia fizyczna i polityczna wszystkich części ziemi — z szczególniejszem uwzględnieniem geografii porównawczej.

Czytanie i rysowanie map.

7. Historia Polski. 2 g. Historia polski z szczególniejszem uwzględnieniem jej geografii i historii oświaty.

8. Matematyka. 3 g. Powtórzenie i uzupełnienie arytmetyki. Najważniejsze wiadomości o kształtach geometrycznych. Miary i wagi.

Częste ćwiczenia domowe. Od czasu do czasu zadanie szkolne przez $\frac{1}{2}$ godziny.

9. Rysunki. 4 g. Rysunek perspektywiczny brył geometrycznych na podstawie nauki perspektywy i teorii cieni. Części składowe i budowa ornamentów, tudzież ich podział. Początki rysunku ornamentów według odlewów gipsowych.
10. Gimnastyka. 2 g. Gimnastyka szwedzka.

KURS II.

1. Religia. 2 g. Nauka wiary.

2. Język polski. 3 g. Czytanie z odpowiednim rozbiorem cenniejszych utworów poezji i prozy i uczenie się na pamięć co najpiękniejszych. Zasady stylu i ugrupowania nabytych przygodnie wiadomości o kształtach poezji i prozy.

Co miesiąc zadanie pisemne domowe, przy końcu półrocza szkolne.

3. Język niemiecki. 3 g. Czytanie z odpowiednim objaśnieniem. Uzupełnienie gramatycznych i stylistycznych wiadomości. Ćwiczenia ustne w opowiadaniu i opisywaniu. Uczenie się na pamięć cenniejszych utworów poetycznych i prozaicznych.

W półroczu 4 zadania pisemne domowe, 2 szkolne.

4. Język francuski. 2 g. Memorowanie słów, zwrotów i całych ustępów. Zdawanie sprawy z treści czytanych ustępów na postawie stosownych pytań. Retrowersye. Powtórzenie i uzupełnienie odmian prawidłowych. Odmiany nieprawidłowe. Najpotrzebniejsze rzeczy ze składni. Co 2 tygodnie dyktat, co miesiąc zadanie pisemne domowe.

Nauka udziela się w języku francuskim począwszy od tej klasy.

5. Język łaciński. 5 g. Krótkie powtórzenie nauki odmian. Składnia. Ważniejsze właściwości języka łacińskiego. Ustne ćwiczenia w mówieniu po łacinie. Ćwiczenia w tłumaczeniu z polskiego na łacińskie. Lektura: *Caesaris commentarii de bello gallico*. *Ovidius*.

Co 14 dni zadanie domowe, co miesiąc szkolne.

6. Język grecki. 5 g. Czytanie. Akcent. Nauka odmian. Najpotrzebniejsze rzeczy ze składni.

Co 2 tygodnie zadanie szkolne przez $\frac{1}{2}$ godziny.

7. Historia powszechna. 3 g. Historia starożytna (aż do Augusta) w połączeniu z geografją świata starożytnego i z należytem uwzględnieniem historii oświaty.

8. Matematyka. 3 g. Algebra: Wstęp. Cztery działania liczbami całymi i ułamkami zwyczajnymi i dziesiętnymi. Podzielność liczb. Największa wspólna miara i najmniejsza wspólna wielokrotność. Stosunki i proporcye. Równania I. stopnia o jednej i kilku niewiadomych.

Geometria: Planimetria.

Częste ćwiczenia domowe, niekiedy szkolne.

9. Historia naturalna. 2 g. Zoologia: Wiadomości wstępne. Budowa ciała ludzkiego i czynności jego organów. Systematyczny pogląd na wszystkie zwierzęta w ich typowych postaciach z uwzględnieniem ważniejszych form paleontologicznych.

10. Rysunki. 2 g. Rysunek ornamentów według odlewów gipsowych. W części teoretycznej: styl grecki i rzymski.

11. Gimnastyka. 2 g. Gimnastyka szwedzka.

KURS III.

1. Religia. 2. g. Nauka obyczajów.
2. Język polski 3. g. Lektura szkolna i prywatna arecydzieł literatury polskiej okresu I—V włącznie. Na tej podstawie historia literatury polskiej od początku aż do końca XVIII wieku. Deklamacya.
Co miesiąc zadanie domowe, przy końcu półrocza szkolne.
3. Język niemiecki. 3 g. Lektura szkolna i prywatna. Ćwiczenia ustne. Uczenie się na pamięć. Uzupełnienie gramatycznych, stylistycznych i metrycznych wiadomości.
W półroczu 4 zadania domowe, 2 szkolne.
4. Język francuski. 2 g. Uzupełnienie wiadomości gramatycznych. Czytanie z odpowiednim objaśnieniem. Ćwiczenia ustne na podstawie lektury. Retrowersye. Uczenie się na pamięć zwrotów i całych ustępów.
Co 2 tygodnie dyktat, co miesiąc zadanie domowe.
5. Język łaciński. 5 g. Uzupełnienie składni. Właściwości języka łacińskiego. Ćwiczenia w tłumaczeniu z polskiego na łacińskie. Ćwiczenia w mówieniu po łacinie na podstawie lektury.
Lektura: Livius, Sallustius, Vergilius (1 Ecloga i wyjątki z Georgików).
Co miesiąc zadanie domowe i szkolne.
6. Język grecki. 5 g. Uzupełnienie wiadomości gramatycznych, a szczególnie składni.
Lektura: Xenophon (Anabasis i Cyropaedia), Homeri Ilias.
Co miesiąc 2 zadania domowe, 1 szkolne.
7. Historia powszechna. 3 g. Dokończenie historii starożytnej. Historia średniowieczna z uwzględnieniem historii oświaty.
8. Matematyka. 3 g. Algebra: Potęgi i pierwiastki. Logarytmy. Równania 2 stopnia o jednej i kilku niewiadomych.
Geometria: Stereometrya, goniometrya i trygonometrya aż do rozwiązywania trójkątów prostokątnych.
Częste ćwiczenia domowe, niekiedy szkolne.

9. *Historia naturalna*. 2 g. W I. półroczu — *Mineralogia*: Wstęp. *Krystalografia* w krótkim zarysie. *Systematyczny pogląd na minerały i ich fizyczne, chemiczne i inne pouczające wiadomości*. *Najważniejsze rzeczy z geologii*.
- W II. półroczu — *Botanika*: Wstęp. *Charakterystyka grup roślinnych, tudzież cechy najważniejszych rzędów na podstawie budowy morfologicznej i anatomicznej typowych postaci*. *Przy sposobności wytlómaczenie czynności życia roślin*.
10. *Rysunki*. 2 g. *Rysunek ornamentów i głów według modeli gipsowych*. W części teoretycznej: *styl staro-chrześcijański, romański, gotycki i renesans*.
11. *Gimnastyka*. 2 g. *Gimnastyka szwedzka*.

KURS IV.

1. *Religia*. 2 g. *Historia kościelna*.
2. *Język polski*. 3 g. *Lektura szkolna i prywatna arcydzieł literatury polskiej okresu VI*. Na tej podstawie *historia literatury od Niemcewicza do Mickiewicza*. *Deklamacja i zdawanie sprawy z lektury prywatnej*.
- W półroczu 4 zadania domowe, 1 szkolne.
3. *Język niemiecki*. 3 g. *Lektura szkolna i prywatna*. *Pogląd na dzieje literatury niemieckiej aż po rok 1794*.
- W półroczu 4 zadania domowe, 1 szkolne.
4. *Język francuski*. 2 g. *Uzpełnienie wiadomości gramatycznych*. *Czytanie z odpowiednim objaśnieniem*. *Ćwiczenia ustne na podstawie lektury*. *Uczenie się na pamięć cenniejszych ustępów z lektury*. *Krótki pogląd na dzieje literatury po wiek XVII (włącznie) na podstawie lektury*.
- Co miesiąc zadanie pisemne naprzemian domowe i szkolne.
5. *Język łaciński*. 5 g. *Przygodne uzupełnienie wiadomości gramatycznych, stylistycznych i metrycznych*. *Ćwiczenia w tłumaczeniu z polskiego na łacińskie i ćwiczenia w wyśłowieniu łacińskim na podstawie lektury*.
- Lektura: *Cicero, Vergilius (Aeneida)*.
- Co miesiąc zadanie domowe i szkolne.

6. Język grecki. 5 g. Przygodne uzupełnienie wiadomości gramatycznych i stylistycznych.
Lektura: Homer (Odyssea), Demostenes.
Co miesiąc zadanie domowe i szkolne.
7. Historia powszechna. 3 g. Historia nowożytna po koniec XVII. wieku.
8. Matematyka. 3 g. Algebra: Równania logarytmiczne. Szeręgi. Rachunek procentu składanego i rachunek rent. Kombinacje i wzór Newtona.
Geometria: Trygonometria (ciąg dalszy). Zastosowanie algebry do geometrii. Analityka płaska.
Częste ćwiczenia domowe, niekiedy szkolne.
9. Fizyka. 3 g. Pojęcia wstępne. Ogólne własności ciał. Nauka o cieple. Chemia. Mechanika ciał stałych i ciepłych.
10. Propedeutyka filozofii. 1 g. Logika ogólna.
11. Gimnastyka. 2 g. Gimnastyka szwedzka.

KURS V.

1. Religia. 1 g. Powtórzenie całego przedmiotu nauki.
2. Język polski. 3 g. Lektura szkolna i domowa arcydzieł literatury polskiej ostatniego okresu. Na tej podstawie historia literatury od Mickiewicza aż do najnowszych czasów. Deklamacja i zdawanie sprawy z lektury domowej.
W półroczu 4 zadania domowe, 1 szkolne.
3. Język niemiecki. 3 g. Lektura szkolna i domowa arcydzieł literatury XIX. wieku. Pogląd na dzieje literatury tego wieku.
W półroczu 4 zadania domowe, 1 szkolne.
4. Język francuski. 2 g. Lektura szkolna i domowa. Krótki pogląd na dzieje literatury XVIII. i XIX. wieku na podstawie lektury.
Co miesiąc zadanie pisemne na przemian domowe i szkolne.
5. Język łaciński. 5 g. Uzupełnienie wiadomości stylistycznych i metrycznych. Ćwiczenia w wysłowieniu łacińskim na podstawie lektury.
Lektura: Horatius, Tacitus.

Co miesiąc zadanie domowe i szkolne.

6. Język grecki. 5 g. Uzupełnienie wiadomości gramatycznych stylistycznych i metrycznych.
Lektura: Plato, Sofokles.
Co miesiąc zadanie domowe i szkolne.
7. Historia powszechna. 3 g. Dzieje nowożytne XVIII. i XIX. wieku.
Historia i statystyka monarchii austriackiej.
8. Matematyka. 2 g. Zwięzłe powtórzenie całego przedmiotu przez rozwiązywanie licznych zagadnień.
Częste ćwiczenia domowe, niekiedy szkolne.
9. Fizyka. 3 g. Mechanika ciał lotnych. Elektryczność. Magnetyzm. Ruch drgający i falowy. Akustyka. Optyka. Zasady astronomii.
10. Propedeutyka filozofii. 2 g. Psychologia empiryczna w połączeniu z pedagogią.
11. Gimnastyka. 2 g. Gimnastyka szwedzka.

e) **Zbiory naukowe.**

1. Biblioteka

liczyła z końcem roku szkolnego 1900, 146 dzieł w 194 tomach.
Z tych przybyło w roku bieżącym 9 dzieł w 12 tomach.

2. Przybory do nauki geografii.

Map ściennych 12, z tych przybyła w roku bieżącym 1.

3. Przybory do nauki historii.

Map ściennych 3.

4. Przybory do historii oświaty.

Funke'go: Hellas und Rom z ilustracyami.
Steuding'a: Denkmäler antiker Kunst.

5. Przybory do historii naturalnej.

Dzieł z obrazami 4.

Tablic ściennych :

a) do zoologii 95.

b) do botaniki 47.

c) do mineralogii 24.

Kościec ludzki zestawiony.

22 sztuki osobnych części kośćca ludzkiego.

29 różnych preparatów zwierząt w spirytusie.

1 ptak wypchany (kolibri).

Zbiorek owadów.

Zbiór minerałów.

Zbiór krajowych owadów (dar prof. Bobka).

2 mikroskopy.

6. Przybory do nauki rysunków.

8 figur geometrycznych drewnianych na biało polakierowanych.

27 gipsowych modeli ornamentów (z tych 7 jest darem prof.

Piccarda).

f) Statystyka uczennic.

1. Liczba uczennic z początkiem roku szkolnego 80, a to :

na kursie	I.	18
" "	II.	19
" "	IV.	21
" "	V.	22

Pozostało do końca roku szkolnego 75, a to :

na kursie	I.	16
" "	II.	18
" "	IV.	19
" "	V.	22

2. Według miejsca pobytu rodziców było :

Z Królestwa Polskiego	5
Z Ukrainy	2
Z Podola	1
Z Krakowa	35
Z Galicji	32

75

3. Stan rodziców :

Urzednicy publiczni	20
Kupcy i przemyslownicy	15
Lekarze	7
Urzednicy prywatni	6
Inzynierowie	6
Adwokaci	4
Wlasciciele wiekszych posiadlosci	3
Profesorowie gimnazjalni	3
Profesorowie uniwersytetu	2
Notaryusze	2
Wojskowi	2
Literaci	2
Kapitalista	1
Aptekarz	1
Konduktor pocztowy	1
	<hr/>
	75

4. Według narodowości było :

Polek	74
Rusinka	1
	<hr/>
	75

5. Według wyznania religijnego było :

Wyznania rzymsko-katolickiego	53
„ grecko-katolickiego	2
„ mojżeszowego	20
	<hr/>
	75

6. Wiek uczennic z końcem roku szkolnego :

14 lat liczyło	5
15 „ „	8
16 „ „	18
17 „ „	14
18 „ „	11
19 „ „	13
20 „ „	2
nad 20 lat	4
	<hr/>
	75

g) Klasyfikacya uczennic za drugie półrocze roku szkolnego 1900.

KURS I.

Stopień pierwszy z odznaczeniem otrzymało . . .	6
Stopień pierwszy otrzymało	8

KURS II.

Stopień pierwszy z odznaczeniem otrzymało . . .	6
Stopień pierwszy otrzymało	8
Do egzaminu poprawczego przeznaczono . . .	4

KURS IV.

Stopień pierwszy z odznaczeniem otrzymało . . .	6
Stopień pierwszy otrzymało	11
Stopień trzeci otrzymała	1
Do egzaminu poprawczego przeznaczono . . .	2

KURS V.

Stopień pierwszy z odznaczeniem otrzymało . . .	6
Stopień pierwszy otrzymało	14
Stopień drugi otrzymała	1

h) Egzamin dojrzałości.

Do egzaminu dojrzałości zgłosiły się wszystkie uczennice najwyższej klasy w liczbie 21. Z tych złożyły egzamin :

1. Baraniecka Zofia (z odznaczeniem).
2. Bereźnicka Helena.
3. Goldfinger Gizela.
4. Horowitz Natalia.
5. Hopcasówna Józefa.
6. Kawecka Elwira.
7. Meduska Anna (z odznaczeniem).
8. Opolska Karolina (z odznaczeniem).
9. Papieska Olga (z odznaczeniem).
10. Radwańska Marya.
11. Roszkiewiczówna Zofia.

12. Świderska Aniela.
13. Szarłowska Marya (z odznaczeniem).
14. Tatarówna Stefania (z odznaczeniem).
15. Truszkowska Romana.
16. Wiśniewska Helena.

Cztery przypuszczono do egzaminu poprawczego po wakacjach, jedna odstąpiła od egzaminu ustnego.

i) Sprawozdanie z przebiegu uroczystości wręczenia dyplomów dojrzałości pierwszym maturzystkom.

Dnia 9 czerwca 1900 r. o godzinie 4 po południu do auli gimnazjum św. Anny przybyli: prezydent miasta p. Friedlein, profesorowie uniwersytetu pp. Bujwid i Dr. Cybulski, radca szkolny p. Dr. German, dyrektor gimnazjum św. Anny p. radca Dr. Kulczyński, dyrektor gimnazjum w Podgórzu p. Dr. Sołtysik, dyrektor Seminarium nauczycielskiego żeńskiego p. radca Vimpeller, prof. Dr. Bandrowski, prof. Witkowski, prof. Żurawski, X. katecheta Dr. Jeż i profesorowie gimnazjum św. Anny; nadto członkowie komisji egzaminacyjnej, oraz profesorowie i nauczycielki gimnazjum żeńskiego. Grono to zajęło miejsca honorowe. Całą obszerną aulę zapełnili rodzice lub opiekunowie abiturjentek, wiele pań tu-tejszych, oraz uczennice niższych klas gimnazjum żeńskiego. Abiturjentki w wieku od 18 do 20 lat zasiadły obok stołu, za którym zajęły miejsce radca szkolny p. Dr. German w towarzystwie p. dyrektora-radcy Dra Kulczyńskiego i dyrektora gimnazjum żeńskiego p. radcy szkolnego Trzaskowskiego.

Przed wręczeniem świadectw przemówił p. radca Dr. German. Treść tej przemowy, określającej trafnie zadania gimnazjum żeńskiego, była następująca:

W tygodniu, w którym w mieście naszym czczono pamięć mądrej, świątobliwej kobiety i królowej, w którym składano hołd odnowionej przez nią szkole w murach tego miasta — w murach tego zakładu rozgrywała się jednocześnie jak gdyby nowa jakaś, nieznana, z nieufnością pewną przyjmowana sprawa. Zdania są o niej podzielone; istnieją uprzedzenia; z drugiej strony ma ona gorących zwolenników. To pewna, że kiedy miłość i mądrość

podjęły jaką sprawę, to skutek jej był zawsze dobry, a nie mamy prawa wątpić, że to, co tu dzisiaj owoce zbiera, natchnione jest miłością i mądrością. W czasach, gdy rozbudziło się dążenie w wielu kierunkach do zdobywania nauki, musiał powstać także usprawiedliwiony prąd do podniesienia kobiety pod względem oświaty i rozwoju umysłowego. Dobrej woli jednostek i wytrwałej, niezmordowanej pracy jednostki zawdzięczyć należy, że pierwsze lody na tem polu u nas przełamane. Dziś znaczny zastęp panien przystąpił do egzaminu dojrzałości, panien, wysłanych z prywatnej średniej szkoły żeńskiej, utrzymywanej ofiarnością i poświęceniem.

Przebyły już pierwszy etap. Pierwsze uczennice skończyły egzamin dojrzałości podług przepisów dla młodzieży męskiej szkół średnich, bez ułatwień, przysługujących młodzieży męskiej; trudno dalej dlatego, bo składały go nie przed nauczycielami, którzy je uczyli, ale przed inną komisją. Zdając egzamin, wiedziały uczennice, że zwrócone są na nie oczy dość szerokich kół, że tym egzaminem interesują się ludzie, myślący o przyszłości społeczeństwa, że interesują się nim także wyższe sfery. Dwa razy był na żeńskim egzaminie dojrzałości p. wiceprezydent Dr. Bobrzyński, raz JE. minister oświaty Dr. Hartll, mimo że nie mieli prawie chwili wolnej z powodu ostatnich uroczystości.

Zwiedzając bardzo często gimnazjum żeńskie, przystępowałem ze spokojem do przeprowadzenia matury, wiedziałem bowiem, że musi dobrze wypaść, gdyż uczennice odznaczały się pracą, pilnością, wytrwałością, sumiennością. Komisya cieszyła się wynikiem egzaminu; cenzury wypadły dobre i ogólne orzeczenia pomyślne. Do egzaminu przystąpiło 21 uczennic; z odznaczeniem zdało 6, czyli przeszło 30%; świadectwo dojrzałości przyznano 10 uczennicom, czyli 50%; do egzaminu poprawczego przeznaczono 4 uczennice z jednego przedmiotu; jedna od egzaminu odstąpiła.

Podziękowawszy w imieniu szkolnictwa założycielom i dyrektorowi szkoły, gronu nauczycielskiemu i wszystkim ludziom dobrej woli, co swem usiłowaniem ją poparli, wreszcie komisji egzaminacyjnej — zwrócił się p. radca German do abiturjentek: Przedewszystkiem z radością podnieść należy to, że uczennice przy nauce i rozwoju umysłowym, nie straciły najcenniejszych zalet kobiety; nie nabrały przesady uczoności; nie pozowały; niema

w nich śladu pedanteryi, zarozumiałości lub pychy. Przeciwnie odznacza je skromność, poczciwość, zacność, gorąca wiara, wdzięczność dla szkoły i nauczycieli. Łzy nieraz powstrzymane, trwoga, rozrzewnienie, dobrze świadczyły o młodych dziewczętach. Zostańcie takimi — kończył mówca — a wtedy nikt nie podniesie zarzutu, że wykształcenie i rozwój umysłowy szkodzi kobietom. Nie szkodzi, ale pomaga; a was niech Bóg prowadzi. (Huczne oklaski).

Po mowie p. rady Dra Germana rozdano świadectwa abiturientkom, poczem jedna z nich p. Helena Wiśniewska dziękowała założycielom szkoły, jej dyrektorowi, p. rady Germanowi, komisji egzaminacyjnej i profesorom gimnazjum żeńskiego, zapewniając, czy dalej będą się uczyły, czy też pozostaną w cichem życiu domowym, abiturientki będą się starały udowodnić, że trudy, praca i nauka ich nie pójdą na marne. Pożegnała się p. Wiśniewska imieniem abiturientek z uczennicami klas niższych gimnazjum, zachęcając je do tej nauki i pracy, które Mickiewicz tak pięknie córce swojej zalecał. — Otoczono po tem przemówieniu kołem p. radcę Trzaskowskiego i dziękowano mu ze wszystkich stron, szczególnie ze strony rodziców, za niezmordowaną pracę i osobiste poświęcenie około wykształcenia pierwszych polskich maturzystek.

Następnego dnia zebrały się maturzystki w lokalu szkoły gimnazjalnej, gdzie przy śniadaniu, na które zaproszonym zostało całe grono nauczycielskie, pożegnały w serdecznych wyrazach szkołę i ludzi, co tak przyjaźnie przez lat kilka z niemi pracowali.

Prawie wszystkie abiturientki zamierzają poświęcić się dalszym studjom. Te z nich, które skończą wydział filozoficzny, będą mogły otrzymać posady profesorek w liceach żeńskich, mających być otwartymi w całym państwie na skutek wniosku wiedeńskiej ankiety co do wyższego wykształcenia dziewcząt. Te, które pragną poświęcić się medycynie, rozpoczną studia w Krakowie na wydziale filozoficznym, ponieważ dopuszczenie kobiet do studiów medycznych jest według zapewnień z poważnej strony kwestyą najbliższego czasu.

i) Wykaz książek szkolnych panych na rok szkolny 1900/1.

Kurs	Religia	Język polski	Język niemiecki	Język francuski	Język łaciński	Język	Geografia	Historya	Matematyka	Historya naturalna	Fizyka	Propedeutyka filozofii
I.	<i>Jougan</i> : Liturgika katolicka.	<i>Matecki</i> : Gramatyka Wydanie 8. <i>Czubek-Zawilński</i> : Wypisy polskie.	<i>Petelenz</i> : Gramatyka. <i>German-Petelenz</i> : Wypisy dla klasy III szk. gymn.	<i>Larive et Fleury</i> : La première année de grammaire. <i>Juranville</i> : Deuxième livre de lecture.	<i>Samolewicz</i> : Gramatyka zwięzła. <i>Steiner-Schindler</i> : Ćwiczenia Cz. I. i II.		<i>Baranowski-Dziedzicki</i> : Geografia powszechna.	<i>Lewicki</i> : Zarys historii polskiej. Wydanie skrócone.	Książka ta sama, co w kursie III. szkoły wydz.			
II.	<i>Jachimowski</i> : Dogmatyka	<i>Próchnicki</i> : Wzory poezyi i prozy	<i>Petelenz</i> : Gramatyka. <i>Werner-Petelenz</i> : Deutsches Lesebuch für die V. Klasse.	<i>Larive et Fleury</i> : Deuxième année de grammaire. <i>Guyan</i> : La première année de lecture courante	<i>Samolewicz-Soltysik</i> : Gramatyka. <i>Próchnicki</i> : Ćwiczenia. <i>Bednarski</i> : Caesar, Ovidius.	<i>Ćwi</i> <i>Gra</i> <i>Win</i> <i>Ćw</i> <i>gr</i>		<i>Zakrzewski</i> : Historia powszechna. Cz. I.	<i>Dziewiński</i> : Algebra. <i>Mocnik-Maryniak</i> : Geometrya. Wydanie IV.	<i>Petelenz</i> : Zoologia dla klas wyższych.		
III.	<i>Solecki</i> : Etyka.	<i>Tarnowski-Wójcik</i> : Wypisy polskie. Część I. Wydanie 2.	<i>Petelenz-Werner</i> : Deutsches Lesebuch für die VI. Klasse.	<i>Larive et Fleury</i> : La troisième année de grammaire. <i>Guyan</i> : jak w kl. II. <i>Roche</i> : Les poètes français.	Gramatyka ta sama, co w kursie II. <i>Zingler-le-Majchrowicz</i> : Livius. <i>Linker-Soltysik</i> : Sallustius. <i>Eichler-Rzepiński</i> : Vergilius.	<i>Ćwi</i> <i>Gra</i> <i>Fi</i> <i>Chre</i> <i>z</i> <i>Xen</i> <i>So</i> <i>Ho</i> <i>Il</i>		<i>Zakrzewski</i> : Historia powszechna. Część II.	Te same książki, co w kursie II.	<i>Łomnicki</i> : Mineralogia. <i>Rostański</i> : Botanika.		
IV.	<i>Jougan</i> : Dzieje kościoła katolickiego.	W I. półroczu ta sama książka, co w kursie III. W II. półr. <i>Tarnowski-Próchnicki</i> : Wypisy polskie. Część II.	<i>Petelenz-Werner</i> : Deutsches Lesebuch für die VII. Klasse.	Gramatyka ta sama, co w kursie III. <i>Roche</i> : Les poètes et prosateurs français.	Gramatyka ta sama, co w kursie III. <i>Bednarski</i> : Cicero orat. in Catil. <i>Eichler-Rzepiński</i> : Vergilius. <i>Schiche-Rzepiński</i> : Cit. Cato Mai.	<i>C</i> <i>Jezi</i> <i>Ho</i> <i>Od</i> <i>V</i> <i>Sch</i> <i>Deme</i>		<i>Zakrzewski</i> : Historia powszechna. Część III.	Te same książki, co w kursie II.	<i>Karwecki-Tomaszewski</i> : Fizyka.	<i>Kozłowski</i> : Logika elementarna.	
V.		<i>Tarnowski-Próchnicki</i> : Wypisy polskie. Część II.	<i>Petelenz-Werner</i> : Deutsches Lesebuch für die VII. Kl.	Gramatyka ta sama, co w kursie III. Ważniejsze arcydzieła literatury francuskiej w osobnych książeczkach.	<i>Dolnicki-Libreuski</i> : Horatius. <i>Müller</i> : Tacitus.	<i>Leu</i> <i>Plato</i> <i>lo</i> <i>Majelz</i> <i>Sof</i> <i>Ant</i>		<i>Zakrzewski</i> : Historia powszechna. Część III. <i>Hanack-Leniek</i> : Historia i statystyka Austrya.	Te same książki, co w kursie II.	Książka ta sama, co w kursie IV.	<i>Lindner-Kulczyński</i> : Psychologia empiryczna.	

IV.
SPRAWOZDANIE KASOWE
TOWARZYSTWA SZKOŁY GIMNAZIALNEJ
od 1 lipca 1899 r. do 1 lipca 1900 r.

	I. Dochód.		Pojedynczo		Razem	
			Złr.	ct	Złr.	ct.
1. Wkładki członków			329	—	—	—
2. Datki jednorazowe			40	—	—	—
3. Za sprzedane akcye			85	—	—	—
4. Dar p. rady Trzaskowskiego . .			500	—	—	—
5. Pożyczka wekslowa			600	—	—	—
6. Pożyczka prywatna			170	—	1724	—
7. Dochód ze szkoły:						
a) zwrot za czynsz			89	—	—	—
b) opłata od uczennic			6230	—	—	—
c) wpisowe od uczennic			395	—	—	—
d) za sprzedane sprawozdania .			13	15	—	—
e) zapomoga Wysokiego Sejmu .			500	—	—	—
f) zapomoga Rady m. Krakowa .			500	—	7727	15
			9451	15	9451	15
			410	66½	410	66½
Niedobór			6861	81½	9861	81½

II.						
Rozchód.						
1. Pokrycie niedoboru z roku zeszłego			4	26	—	—
2. Stemple			5	—	—	—
3. Opłata pożyczki wekslowej . . .			240	—	—	—
4. Procent od weksłu			36	—	—	—
5. Kursor i marki			2	20½	287	46½
Do przeniesienia			287	46½	—	—

	Pojedynczo		Razem	
	Złr.	ct.	Złr.	ct.
Z przeniesienia . . .			287	46 $\frac{1}{2}$
6. Utrzymanie szkoły:				
a) czynsz za mieszkanie . . .	1625	—	—	—
b) urządzenie klasy	183	48	—	—
c) płaca nauczycieli	6901	—	—	—
d) płaca damy klasowej	466	66	—	—
e) płaca służącego	199	—	—	—
f) pomoce szkolne	24	60	—	—
g) druki	78	50	—	—
h) drobne wydatki	96	11	9574	35
	<u>9861</u>	<u>81$\frac{1}{2}$</u>	<u>9861</u>	<u>81$\frac{1}{2}$</u>

III.

Porównanie.

	Złr.	ct.
Dochód	9451	15
Rozchód	9861	81 $\frac{1}{2}$
Niedobór	<u>410</u>	<u>66$\frac{1}{2}$</u>

IV.

Dług Towarzystwa.

	Złr.	ct.
Dług wekslowy	360	—
Pożyczka prywatna	170	—
Niedobór	410	66 $\frac{1}{2}$
Razem	<u>940</u>	<u>66$\frac{1}{2}$</u>

Skarbnik: *Odo Bujwid.*

V.

**SPRAWOZDANIE KASOWE
SZKOŁY GIMNAZYZALNEJ
za rok 1899/1900.**

I.

Dochody.

	Złr.	ct.
a) zwrot za czynsz (podnajęcie kuchni)	89	—
b) opłata od uczennic	6230	—
c) wpisowe od uczennic	395	—
d) za sprzedane sprawozdania	13	15
e) zapomoga Wys. Sejmu	500	—
f) zapomoga Rady m. Krakowa	500	—
Razem	<u>7727</u>	15

II.

Wydatki.

	Złr.	ct.
a) Czynsz za mieszkanie (5 kwartałów zapłacone do dnia 1 października 1900 r.	1625	—
b) urządzenie klasy	183	48
c) płaca nauczycieli	6901	—
płaca damy klasowej	466	66
d) płaca służącego	199	—
e) pomoce szkolne	24	60
f) druki	78	50
g) drobne wydatki	96	11
Razem	<u>9574</u>	35

III.

Porównanie.

	Złr.	ct.
Dochód	7727	15
Rozchód	<u>9574</u>	35

Niedobór 1847 20 pokryty przez

Towarzystwo Szkoły gimnazyalnej.

Skarbnik: *Odo Bujwid.*

Do rodziców i opiekunów.

Wpisy uczennic powakacyjne na rok szkolny odbędą się dnia 31 sierpnia i 1—2 września w kancelarii rektora przy ulicy Szewskiej L. 9 II. piętro.

Równocześnie odbywać się będą egzamina wstępne i poprawcze.

Uczennice, które dla braku miejsca nie będą mogły być przyjęte do seminaryum nauczycielskiego, mogą, jeżeli się nie uczą języków klasycznych, wstąpić odrazu na kurs II.

Uczennice nowo do zakładu wstępujące, mają przedstawić:
a) metrykę urodzenia, b) świadectwo szkoły publicznej lub prywatnej, do której uczęszczały. Wszystkie uczennice mają wpisać w kwocie 5 złr. na pomnożenie środków naukowych.

Opłata szkolna wynosi rocznie 100 złr., którą w ratach miesięcznych po 10 złr. w pierwszym tygodniu każdego miesiąca należy wnieść.

Nabożeństwo wstępne odbędzie się dnia 3 września o godzinie 9 rano, a dnia 4 września rozpocznie się nauka.

Bronisław Trzask

dyrektor.